

دریای خزر، سردار جنگل و ادعاهای جمهوری آذربایجان

"دریای خزر" تا اواسط قرن گذشته صرفاً به عنوان مرکزی برای صید ماهی و حمل و نقل دریایی و کشتیرانی مورد استفاده قرار می‌گرفت،

"دریای خزر" تا اواسط قرن گذشته صرفاً به عنوان مرکزی برای صید ماهی و حمل و نقل دریایی و کشتیرانی مورد استفاده قرار می‌گرفت، اما از اواخر دهه 40 میلادی با نخستین "اکتشافات مخازن نفتی" در این نقطه بر "اهمیت استراتژیکی و ژئوپولیتیکی دریای خزر" افزوده شد و "جمهوری اسلامی ایران" نیز با توجه به اینکه یکی از بزرگ‌ترین تولیدکنندگان نفت جهان محسوب می‌شود، دقت عمل بیشتری را نسبت به "دریای خزر" و منابع نفتی موجود در این منطقه مبذول داشت.

در سال‌های اخیر به خصوص از سال 1380 به بعد، پس از کشف "میدان گازی سردار جنگل" در دریای خزر با بیش از 50 هزار میلیارد فوت مکعب ذخیره گازی، اکتشاف‌گران ایران با یک لایه نفتی در عمق 700 متری کف "دریای خزر" مواجه شدند. طبق برآوردهای اولیه، این میدان نفتی جدید حاوی 2 میلیارد بشکه نفت است. از این میزان بیش از 500 میلیون بشکه قابل استفاده خواهد بود. پس از کشف این میدان نفتی عظیم در سال 1390، یعنی 10 سال بعد از کشف "میدان گازی سردار جنگل"، مسئولان نفتی کشور توجه جامع‌تر و دقیق‌تری را نسبت به این منطقه نفت‌خیز مبذول داشتند. در نتیجه با تلاش و همت متخصصان ایرانی و با به کارگیری فناوری بومی، سکوی نفتی نیمه شناور "امیرکبیر" با وزن 14500 تن بر روی این منبع نفتی احداث شد. "سکوی نفتی امیرکبیر"،

"سنگین‌ترین سازه دریایی کشور" است. این "سکوی نیمه شناور" قابلیت حفاری تا عمق 6 هزار متری کف دریا را دارد. در بدو ساخت این پروژه عظیم، متخصصان کشورمان با یک شرکت مهندسی سوئدی همکاری می‌کردند، ولی با افزایش فشار آمریکا و در راستای گسترش تحریم‌های نفتی، این شرکت از همکاری با ایران کناره‌گیری کرد؛ در نتیجه، متخصصان داخلی با اتکا به فناوری بومی این پروژه عظیم ملی را به پایان رساندند.

بنا بر اظهارات مسئولان نفتی کشور، نفت موجود در میدان سردار جنگل مرغوب‌ترین نفت موجود در جهان است. به گفته "مدیر عامل شرکت نفت خزر"، "درجه ای. پی. آی" نفت خام "اکتشافی در این منطقه بین 38 و 40 بوده و به علت عدم وجود نمک و گوگرد، به مرغوب‌ترین و باارزش‌ترین نفت جهان تبدیل شده است.

ادعاهای جمهوری آذربایجان پس از به نفت رسیدن "سکوی شناور امیرکبیر" در اردیبهشت سال 1391، جمهوری آذربایجان ادعاهای واهی و مغرضانه‌ای را مطرح کرد. مقامات این جمهوری مدعی شدند که منابع نفت و گاز موجود در میدان انرژی سردار جنگل متعلق به ایران نبوده و این منابع در حد فاصل آب‌های مشترک جمهوری آذربایجان و ترکمنستان قرار دارد، از این رو جمهوری اسلامی ایران را به غصب نفت و گاز

این منطقه متهم کردند. با مطرح شدن این ادعاهای پوشالی، رسانه‌های معاند با ایران اسلامی از فرصت استفاده کرده و علیه ایران اتهاماتی بی پایه و اساس را مطرح کردند. همزمان با طرح این مباحث، "رستم قاسمی"، "وزیر نفت کابینه دهم"، صراحتاً اعلام کرد که چنین ادعاهایی کاملاً کذب بوده و منابع نفتی و گازی این منطقه جزئی از سهم 20 درصدی جمهوری اسلامی ایران قلمداد می‌شود.

وقتی جمهوری آذربایجان "کشف میدان نفتی" را تبریک می‌گوید! نکته قابل توجه در طرح ادعای مالکیت بر منابع نفتی میدان "سردار جنگل" از سوی جمهوری آذربایجان این است که در روزهای نخست کشف نفت در این منطقه و رسانه‌ای شدن این مطلب از سوی کشورمان، مسئولان نفتی جمهوری آذربایجان به همتایان ایرانی خود کشف این میدان نفتی عظیم را تبریک گفتند ولی پس از موفقیت متخصصان ایرانی در استخراج نفت از این میدان نفتی، پروژه ضد ایرانی غصبی بودن نفت میدان "سردار جنگل" را مطرح کردند.

جمهوری اسلامی ایران مالک 50 درصد دریای خزر است

محمد رسولی، حقوقدان قضایی در گفتگو با [خبرنگار حقوقی قضایی](#)، [باشگاه خبرنگاران](#) درباره رژیم حقوقی دریای خزر اظهار داشت "تاکنون فقط دو قرارداد در خصوص رژیم حقوقی دریای خزر در سال‌های 1921 و 1940 منعقد شده است".

این حقوقدان قضایی بیان داشت که "بر اساس وقایع تاریخی سال 1917 با روی کار آمدن لنین در شوروی، اعلام شد که تمام سرزمین‌های تزاری که از ایران جدا شده است، به این کشور بازگردد. در نتیجه، بر اساس این تصمیم، سرزمین‌های جدا شده نظیر جمهوری آذربایجان باید به ایران باز می‌گشت".

محمد رسولی با اشاره به ادعای جمهوری آذربایجان درباره "میدان نفتی سردار جنگل" اذعان داشت که "دریای خزر از ذخایر عظیم نفت و گاز برخوردار است که همه کشورهای اطراف غیر از ایران از این ذخایر برداشت می‌کنند. بر این اساس، این حق ایران است که از ذخایر نفتی دریای خزر برداشت کند." "میدان نفتی سردار جنگل" در محدوده 20 درصدی سهم ایران از این دریا قرار دارد از این رو برداشت نفت از این میدان حق قانونی ایران است".

رسولی همچنین درباره طرح دعوی علیه جمهوری آذربایجان برای این ادعای واهی، خاطرنشان کرد "بر اساس اسناد بین‌المللی، دادگاه‌های حقوقی به نفع ایران رأی خواهند داد و جمهوری آذربایجان در این باره محکوم است".

دلایل مطرح کردن ادعای مالکیت از سوی جمهوری آذربایجان اساساً می‌تواند دو دلیل عمده را برای ادعای واهی جمهوری آذربایجان مبنی بر تملک بر منابع نفتی میدان ملی "سردار جنگل" برشمرد.

اولین دلیل، نفت فوق‌العاده مرغوب این منطقه است. از زمانی که مسئولان کشورمان از کشف "مرغوب‌ترین نفت جهان" در این میدان پرده برداشتند، دولت‌مردان جمهوری آذربایجان به تکاپو افتاده و درصدد بهره برداری از این میدان افتادند. دومین دلیل، روابط حسنه جمهوری آذربایجان با رژیم صهیونیستی است که همین عامل سبب شده تا جمهوری آذربایجان با فشار این رژیم موضع‌گیری خصمانه‌ای علیه ایران داشته باشد. این ادعای واهی جمهوری آذربایجان در واقع قطعه‌ای دیگر از سناریوی از پیش طراحی شده برای پروژه ایران‌هراسی در منطقه است که تماماً به قصد منزوی کردن ایران در معادلات بین‌المللی صورت می‌گیرد.

"دریادار سیاری"، "فرمانده نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی"، اظهار داشت که میدان نفتی "سردار جنگل" درحوزه "سهم 20 درصدی ایران از دریای خزر" واقع شده و نیروی دریایی ارتش اجازه هیچ گونه دخل و تصرفی را به این منطقه نخواهد داد. با همه این تفاسیر معلوم نیست جمهوری آذربایجان با کدام منطق ادعای تعلق میدان گازی سردار جنگل به خود را مطرح می‌کند؟